

Komárom: Béla-pusztai fekete-fenyőfák

Kezelési terv

2024

Készítette: Barina Zoltán

Tartalom

1.	Azonosító adatok	3
1.1.	Jogszabályi háttér	3
1.2.	A védett érték adatainak frissítése	3
1.3.	Dokumentumfotók	6
2.	Természetvédelmi célkitűzések	9
3.	Részletes természetvédelmi kezelési terv	10
3.1.	Természetvédelmi stratégiák	10
3.2.	Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak	10
3.2.1.	Művelési ághoz kapcsolódó természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak	11
3.2.2.	Élőhelyek kezelése, fenntartása, fajok védelme	11
3.2.3.	Látogatás	11
3.2.4.	Oktatás és bemutatás	11
3.2.5.	Kutatás, vizsgálatok	11
3.2.6.	Terület- és földhasználat, természetvédelmi infrastruktúra	11
3.2.7.	Táj- és kultúrtörténeti értékek	12
3.2.8.	Természetvédelmi infrastruktúra	12
3.2.9.	Művelési ághoz, illetve földhasználati módhoz köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak	12
3.3.	Adminisztráció	12
3.4.	A természetvédelmi kezelési terv végrehajtásának ellenőrzése és a terv felülvizsgálata	13

1. Azonosító adatok

1.1. Jogszábi háttér

Védetté nyilvánító rendelet: Komárom Város Önkormányzat Képviselő-testületének a helyi jelentőségű természeti értékek védelméről szóló 15/2015 (X.22) önkormányzati rendelete

Kategória: természeti emlék

Védetté nyilvánítás indoka, természetvédelmi célja: nincs megadva

hrsz.: 0331/3, 0331/2, 0317/1 (a védetté nyilvánítási rendeletben nem szerepelnek)

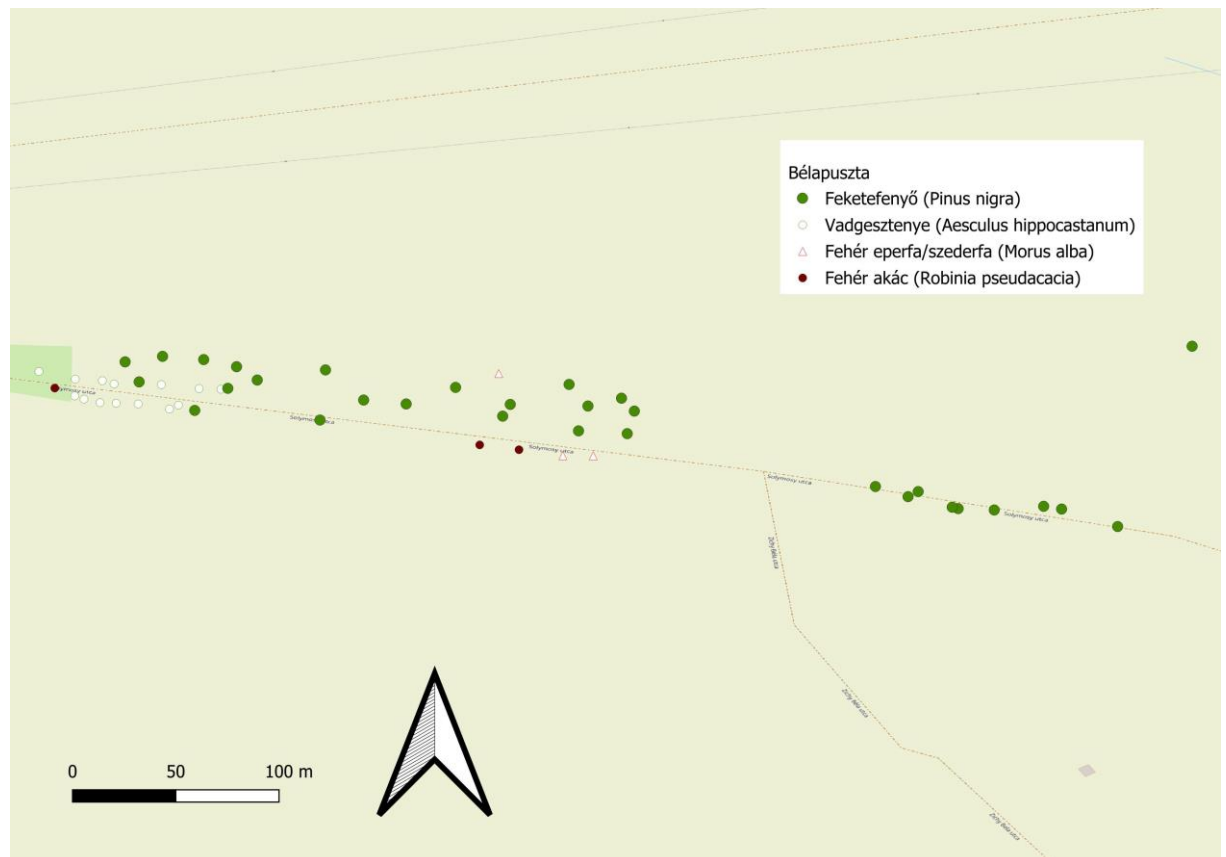
Kiterjedése: -

Egyéb kapcsolódó rendelkezések:

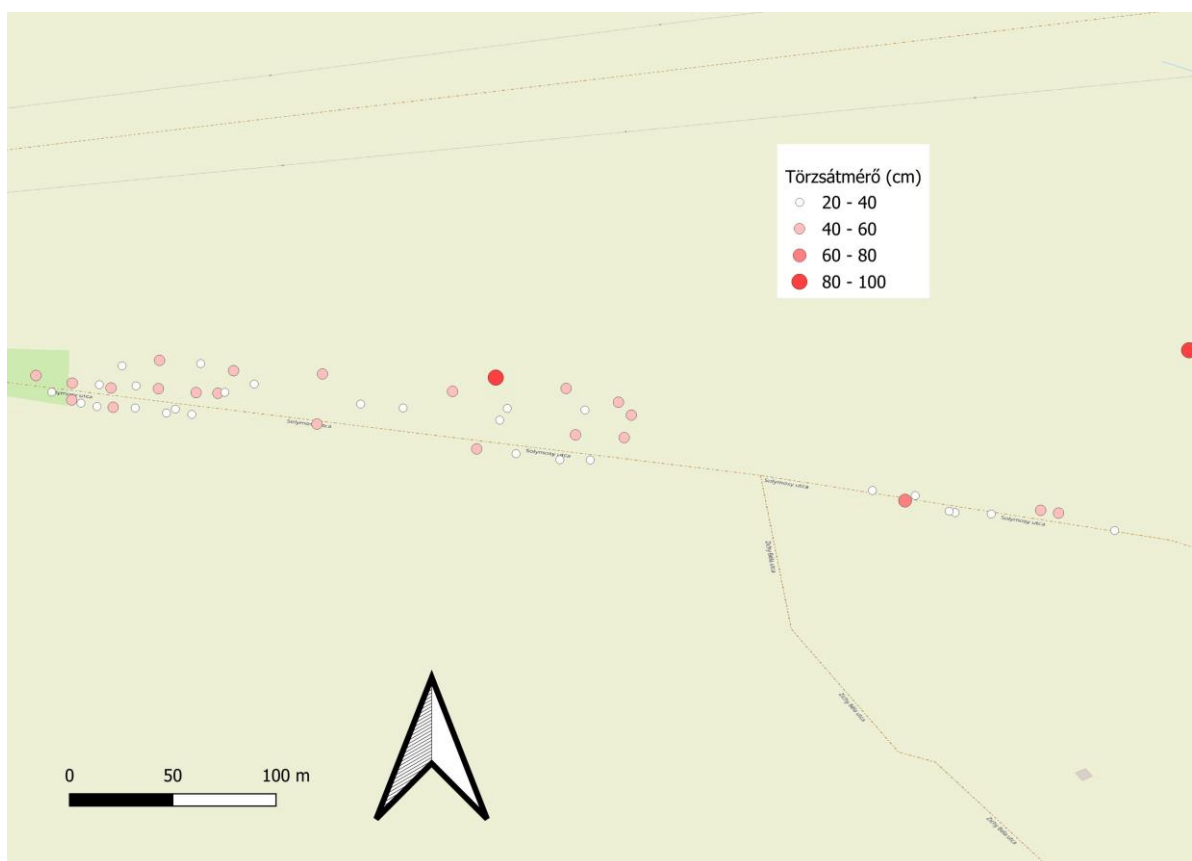
A védetté nyilvánító önkormányzati rendelet további részleteket nem tartalmaz.

1.2. A védett érték adatainak frissítése

A természeti emlék elhelyezkedése:

Bélapusztán, a Töröklesi út mellett és közelében található elszórtan összesen 31 feketefenyő. Mellettük, részben az út mentén ültetve részben elszórtan további fafajok idősebb egyedei is megtalálhatók, így 14 vadgesztenye (*Aesculus hippocastanum*) fasorban, és 3-3 fehér eperfa (*Morus alba*) és fehér akác (*Robinia pseudacacia*).

A Bélapusztai területen található nagyobb fák elhelyezkedése és törzsátmérője

ID	Fafaj	Törzsátmérő	N	E	
241214_522	<i>Aesculus hippocastanum</i>	40	47,716953	18,202364	115
241214_523	<i>Aesculus hippocastanum</i>	50	47,716920	18,202522	116
241214_524	<i>Aesculus hippocastanum</i>	35	47,716913	18,202640	116
241214_525	<i>Aesculus hippocastanum</i>	40	47,716899	18,202691	115
241214_526	<i>Pinus nigra</i>	35	47,716908	18,202800	115
241214_527 ¹	<i>Pinus nigra</i>	30	47,716995	18,202739	117
241214_528	<i>Pinus nigra</i>	50	47,717019	18,202902	115
241214_529	<i>Aesculus hippocastanum</i>	45	47,716896	18,202897	117
241214_530	<i>Aesculus hippocastanum</i>	40	47,716879	18,203061	116
241214_531	<i>Aesculus hippocastanum</i>	40	47,716876	18,203156	116
241214_532	<i>Pinus nigra</i>	25	47,716880	18,203186	117
241214_533	<i>Pinus nigra</i>	55	47,716974	18,203224	115

¹ száradó

241214_534 ²	<i>Pinus nigra</i>	30	47,717005	18,203081	115
241214_535	<i>Pinus nigra</i>	30	47,716916	18,203314	116
241214_537	<i>Pinus nigra</i>	45	47,716960	18,203611	115
241214_538	<i>Pinus nigra</i>	35	47,716829	18,203777	117
241214_539	<i>Pinus nigra</i>	35	47,716812	18,203962	116
241214_540	<i>Pinus nigra</i>	40	47,716884	18,204177	116
241214_541	<i>Morus alba</i>	90	47,716944	18,204365	114
241214_542	<i>Pinus nigra</i>	35	47,716810	18,204415	117
241214_543	<i>Pinus nigra</i>	35	47,716759	18,204382	118
241214_544	<i>Pinus nigra</i>	45	47,716897	18,204671	117
241214_545	<i>Pinus nigra</i>	35	47,716803	18,204753	117
241214_546	<i>Pinus nigra</i>	55	47,716695	18,204712	117
241214_547	<i>Pinus nigra</i>	45	47,716683	18,204924	117
241214_548	<i>Pinus nigra</i>	40	47,716781	18,204955	117
241214_549	<i>Pinus nigra</i>	50	47,716837	18,204899	117
241214_550	<i>Pinus nigra</i>	85	47,717063	18,207382	114
241214_551	<i>Pinus nigra</i>	45	47,716367	18,206736	119
241214_552	<i>Pinus nigra</i>	40+25	47,716355	18,206814	119
241214_553	<i>Pinus nigra</i>	30	47,716279	18,207058	119
241214_554	<i>Pinus nigra</i>	30	47,716351	18,206521	119
241214_555	<i>Pinus nigra</i>	35	47,716357	18,206364	119
241214_556	<i>Pinus nigra</i>	35	47,716363	18,206338	119
241214_557	<i>Pinus nigra</i>	35	47,716431	18,206190	119
241214_558	<i>Pinus nigra</i>	65	47,716409	18,206146	119
241214_559	<i>Pinus nigra</i>	30	47,716453	18,206004	118
241214_560	<i>Morus alba</i>	35	47,716586	18,204776	118
241214_561	<i>Morus alba</i>	25	47,716587	18,204644	118
241214_562	<i>Robinia pseudacacia</i>	35	47,716613	18,204453	118
241214_563	<i>Robinia pseudacacia</i>	45	47,716634	18,204282	118
241214_564	<i>Pinus nigra</i>	40	47,716742	18,203587	118
241214_565	<i>Pinus nigra</i>	35	47,716784	18,203042	117
241214_566	<i>Aesculus hippocastanum</i>	35	47,716807	18,202971	117
241214_567	<i>Aesculus hippocastanum</i>	30	47,716790	18,202932	117
241214_568	<i>Aesculus hippocastanum</i>	35	47,716812	18,202796	117
241214_569	<i>Aesculus hippocastanum</i>	40	47,716815	18,202700	117
241214_570	<i>Aesculus hippocastanum</i>	35	47,716818	18,202630	117
241214_571	<i>Aesculus hippocastanum</i>	30	47,716833	18,202560	116
241214_572	<i>Aesculus hippocastanum</i>	40	47,716847	18,202520	117

² pusztuló

241214_573	<i>Robinia pseudacacia</i>	30	47,716881	18,202433	116
------------	--------------------------------	----	-----------	-----------	-----

Védettséget jelző tábla van-e: igen

1.3. Dokumentumfotók

Vadgesztenye-fasor és elszórt feketefenyők Bélapusztán

Száradó feketefenyők és védettséget jelző tábla Bélapusztán

Idős fehér eperfa (*Morus alba*) Bélapusztán

Egyedülálló idős feketefenyő Bélapusztán

2. Természetvédelmi célkitűzések

A Komárom Város Önkormányzata Képviselő-testületének a helyi jelentőségű természeti értékek védelméről szóló 15/2015. (X.22.) önkormányzati rendelet 2. melléklete szerint:

A helyi jelentőségű természetvédelmi területeken meghatározott alapvető természetvédelmi cél a kiemelt zöldövezeti területek, növénytársulások, valamint védett állatfajok és egyedi természeti értékek megtartása, a biodiverzitás fenntartása. További cél a szennyezések megakadályozása, minimalizálása, a természeti és kulturális értékek megismerésére irányuló kutatás, oktatás, turizmus támogatása.

Ezek a célkitűzések kiterjesztendők a helyi jelentőségű védett természeti területekre, amely magában foglalja a természetvédelmi területeket és a természeti emlékeket, így a Bélapusztai fekete-fenyőfákat is.

Rendeltetés: A Bélapusztai fekete-fenyőfák és környezetük megőrzése és a fák által biztosított élőhelyek (fészkelő- és szaporodóhelyek, mikroélőhelyek) kedvező természetvédelmi helyzetben történő fenntartása.

Célkitűzés:

- A tájképi jelentőségű fák fennmaradásának biztosítása
- A jelentősebb dendrológiai értékkel bíró feketefenyő (*Pinus nigra*) és más fák megőrzése
- A terület fáihoz kötődő élővilág védelme
- A természetvédelmi célú bemutatás elősegítése.

3. Részletes természetvédelmi kezelési terv

3.1. Természetvédelmi stratégiák

A Komárom Város Önkormányzata Képviselő-testületének a helyi jelentőségű természeti értékek védelméről szóló 15/2015. (X.22.), az összes komáromi helyi védett területre és értékre vonatkozó önkormányzati rendelet 2. melléklete szerint:

a) Az agresszívan terjedő invazív növényzetet vissza kell szorítani, a tájidegen fákat folyamatosan hazai, tájban honos fafajokra (tölgy, kőris, stb.) kell cserélni – utóbbi kitétel az idegenhonos fákból álló természeti emlékre nem alkalmazandó

b) A különlegesen ritka, védett, fokozottan védett növény- és állatfajok populációnak védelmét biztosítani kell

c) Az értékek bármilyen szennyezését, rongálását meg kell akadályozni.

d) A természetvédelmi szempontból értékes, kívánatos állapotot rögzíteni kell és fenntartani a beavatkozások minimalizálása mellett.

A Bélapusztai fekete-fenyőfák védelmének célja az itt található faegyedek megőrzése (ld. 3. fejezet), ez azonban opcionálisan kiterjedhet az érintett terület természetközeli élőhelyeinek megőrzésére is. A természetvédelmi cél elérése érdekében a fő – általános – tennivalók a következők:

- A fák egyszeri, teljes rekonstrukciója (növény-egészségügyi kezelés, beteg és menthetetlen fák eltávolítása, majd ezek pótlása, menthető fák nyesése). Az egyszeri, teljes rekonstrukcióra vonatkozó kezelési módok az egyes fák állapotának megfelelően:
 - jó állapotban lévő, idős fák: kezelést nem igényelnek, esetlegesen sarjlevágás;
 - jó állapotban lévő, idős fák, kismértékben károsodott ágrendszerrel: a száraz csúcsok levágása, a fagyöngy eltávolítása, sarjlevágás;
 - idős jelentősen sérült koronaformájú fák: az idős ágak visszavágása, a fagyöngy eltávolítása, régi sebhelyek kezelése;
 - idős, jelentősen korhadt törzsű és ágazatú fák: a madár, illetve denevérvédelem, valamint alsóbbrendű korhadéklakó fajok miatt megtartandók. Az idős ágak visszavágása, a fagyöngy eltávolítása, régi sebhelyek kezelése, a korábban betonozott üregek utókezelése, a törzsbelső kitisztítása, vízkivezetés megoldása;
 - leromlott, erősen károsodott fák, illetve deformálódott koronájú vagy korona nélküli fák: eltávolítást, szükség esetén tuskókiszedést követően pótlás sorfa jellegű fákkal;
 - középkorú, szép koronájú, egészséges fák az első pótlásból: kezelést nem igényelnek, esetlegesen sarjlevágás;
 - jó állapotban lévő, középkorú fák, kismértékben károsodott ágrendszerrel, fagyöngyfertőzéssel, erős számú tősarjjal: a száraz ágvégek levágása, a fagyöngy eltávolítása, sarjlevágás;
 - fiatal, egészséges, megfelelő helyre telepített fák: nem igényelnek kezelést.
- A faegyedek egészségi állapotának nyomon követése
- A faegyedek egészségi állapotának fenntartása aktív kezeléssel
- A terület jellegének fenntartása

3.2. Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

A fák részben erdészetileg üzemtervezett erdőkben fordulnak elő (Komárom 123/C és 123/E erdőrészletek)

3.2.1. *Művelési ághoz kapcsolódó természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak*

- A természetvédelmi kezelési tervben nem részletezett vagy nem szabályozott kezelési előírásokat a területen az illetékes hatóság egyedi államigazgatási eljárásban határozza meg.

3.2.2. *Élőhelyek kezelése, fenntartása, fajok védelme*

- A fák megőrzését elősegítő beavatkozásokat (száraz, letört ágak eltávolítása, sebkezelés, stb.) vegetációs időszakon kívül, de a denevér betelelés és az énekesmadarak költési időszaka előtt kell elvégezni.
- A park gyepeinek ápolása; beleértve annak kaszálását és a benne megjelenő természetvédelmi értéket képviselő fajok kíméletét.
- A fenntartó kezelések során ügyelni kell az odúlakó fajok jelenlétére.

3.2.3. *Látogatás*

- A fák környezete szabadon, időkorlátozás nélkül látogatható (vö. 2. melléklet a Komárom Város Önkormányzata Képviselő-testületének a helyi jelentőségű természeti értékek védelméről szóló 15/2015. (X.22.) önkormányzati rendelet 6. § (2) bekezdéséhez, 3.11. Látogatás, ismeretterjesztés, sport).
- A fenntartó beavatkozások idején és balesetveszély esetén a kezelő időszakos látogatási korlátozást rendelhet el.

3.2.4. *Oktatás és bemutatás*

- Ismeretterjesztési célból arra alkalmas helyeken tanösvényeket lehet létesíteni, ahol a természeti emlék növénytani és állattani értékeiről szerezhetnek ismereteket a látogatók. (vö. 2. melléklet a Komárom Város Önkormányzata Képviselő-testületének a helyi jelentőségű természeti értékek védelméről szóló 15/2015. (X.22.) önkormányzati rendelet 6. § (2) bekezdéséhez, 3.11. Látogatás, ismeretterjesztés, sport).
- A látogatás és bemutatás célját szolgáló, tájba illő létesítmények összes alapterülete nem haladhatja meg a tervezési terület 0,05%-át.
- A fák és védettségük történetének megismertetése
- Az oktatást és bemutatást elősegítő új információs táblák készítése
- A Zöld Komárom applikációba való integrálás

3.2.5. *Kutatás, vizsgálatok*

- A terület egészén a terület állapotát befolyásoló vizsgálatok a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény rendelkezései szerint végezhetők, beavatkozással nem járó kutatások a fenntartó felé történő bejelentés és egyeztetés után végezhetők.
- A fákhoz kötődő élővilág felmérése és nyomon követése.
- A fák és védettségük történetének felkutatása

3.2.6. *Terület- és földhasználat, természetvédelmi infrastruktúra*

- A területen minden ipari és bányászati tevékenység tilos

- A területen új épület és építmény csak úgy helyezhető el, ha az a fákat és gyökérzetüket nem érinti
- A meglevő infrastruktúra-hálózat karbantartása során az eredeti állapotot helyre kell állítani
- A meglevő közművek karbantartása során az eredeti állapotot helyre kell állítani
- A területen új építésű közmű csak úgy építhető vagy vezethető át, ha az a fákat és gyökérzetüket nem érinti
- A területen növényvédő szert és irtószerket csak a fák egyedi védelme érdekében szabad használni.
- A tervezési területen belül a szükséges vegyszerezést csak egyedi engedéllyel és természetvédelmi hatósági ellenőrzése mellett szabad végezni.
- A tervezési terület a jelenlegitől eltérő területfelhasználási egységbe nem sorolható.

3.2.7. Táj- és kultúrtörténeti értékek

- A terület tájképi jellegét meg kell őrizni.
- A fák közül csak abban az esetben távolítható el fa, ha ez a természetvédelmi célok megvalósítása érdekében szükséges. Az eltávolított fákat pótolni kell.
- A fapótlásokat előnevelt, földlabdás sorfa jellegű suhángokkal kell elvégezni vegetációs időn kívül
- A fapótlásokat lehetőleg a fák eredeti helyén kell elvégezni, a faközbe ültetés egyedi természetvédelmi hatósági elbírálást követően lehetséges.
- A faápolás során megengedett a koronaalakítás, a sérült és beteg koronarészek eltávolítása, a tősarjak eltávolítása, az üregek gondozása, a fagyöngy folyamatos eltávolítása.
- A tájképi szempontból nem megfelelő objektumok eltávolítása.

3.2.8. Természetvédelmi infrastruktúra

- Információs táblák kihelyezése.

3.2.9. Művelési ághoz, illetve földhasználati módhoz köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

- Természetvédelmi beavatkozásokon kívül a fákon egyéb beavatkozások nem végezhetők el.

3.3. Adminisztráció

- Biztosítani kell, hogy a természeti emlék a kijelölt természetvédelmi kezelő vagyonkezelésében legyen.
- A védetté nyilvánító jogszabályban ki kell jelölni a természeti emlék természetvédelmi kezelőjét (v.ö. Komárom Város Önkormányzata Képviselő-testületének 15/2015 (X.22) önkormányzati rendelete a helyi jelentőségű természeti értékek védelméről 2. §)
- Védett terület megnevezése pontosítandó (Bélapusztá)
- A védettség hatálya rendeletben pontosítandó/felülvizsgálandó
 - fafajok
 - kor
 - területi hatály

- rendelet hatálya
- természetvédelmi területként való védettsége megfontolandó
- a védelem kiterjesztése érintkező természetközeli élőhelyekre megfontolandó

3.4. A természetvédelmi kezelési terv végrehajtásának ellenőrzése és a terv felülvizsgálata

A védettség hatálya haladéktalanul pontosítandó és az érintettek erről megfelelő módon tájékoztatandók.

Jelen kezelési terv folyamatos előírásai határidőhöz nem kötöttek. Az egyszeri beavatkozások mielőbbi megvalósítására kell törekedni.

A természetvédelmi kezelési terv előírásainak betartását a természetvédelmi hatóság ellenőrzi, a kezelési tervben megadott kezelési feladatok végrehajtását a természetvédelmi kezelő és Komárom Város Önkormányzata ellenőrzi.

A természetvédelmi kezelési tervet 5 évente felül kell vizsgálni és a szükséges módosítási javaslatokat megtenni. A természetvédelmi kezelési terv felülvizsgálatát Komárom Város Önkormányzata, a terület természetvédelmi kezelője és a Duna–Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság végzi, szükség esetén szakértő(k) bevonásával.